

Jätesiirot loppukäsiteltäväksi ja hyödynnettäväksi unionin sisällä, uusi jätteensiirtoasetus

Syken koulutus kansainvälisistä jätesiiroista
3.2.2026

Ylitarkastaja Laura Haapola

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Suomen jätelaki 109 §, jätteen vienti Suomesta loppukäsiteltäväksi

Jätteen saa siirtää Suomesta muualle loppukäsiteltäväksi vain jos

- 1) Suomessa ei ole teknisiä tai taloudellisia edellytyksiä taikka tarvittavia laitoksia jätteen käsittelemiseksi hyväksyttävällä tavalla;
- 2) jäte käsitellään ympäristönsuojelun kannalta olennaisesti paremmin kuin Suomessa TAI
- 3) jäte käsitellään tavalla, joka olisi ympäristönsuojelun kannalta hyväksyttävä Suomessa ja joka on kokonaiskustannuksiltaan olennaisesti edullisempi kuin käsittely Suomessa

Suomen jätelaki 110 §, jätteen tuonti Suomeen loppukäsiteltäväksi

Jätteen saa siirtää Suomeen loppukäsiteltäväksi vain jos

- 1) vaarallinen jäte poltetaan siihen erikoistuneessa laitoksessa TAI
- 2) jäte käsitellään biologisesti tai fysikaaliskemiallisesti

Lisäksi vaatimus, että Suomessa syntyvän jätteen loppukäsittely ei tuonnin vuoksi esty tai viivästy (kapasiteettitarkastelu).

Jätteiden vientikielto loppukäsiteltäväksi EU:n sisällä

Artikla 4(1)

- Lähtökohtana on kaiken jätteen vientikielto loppukäsiteltäväksi.
- Poikkeus kiellosta on jos on saatu hyväksyntä artiklan 11 mukaisesti ja viennille on kirjallinen hyväksyntä (ilmoitusmenettely).
- **Kaikkien** artikla 11 lueteltujen ehtojen tulee täyttyä.
- Edellyttää sekä lähtömaan että vastaanottavan (kauttakulku) maan hyväksyntää.

Tavoitteena lisätä kierrätystä, vähentää jätteen loppukäsittelyä > kierrätys- ja jätehuoltokapasiteetin parantuminen.

Jätteen hyödyntäminen ensisijaista, jäte loppukäsiteltäväksi vain poikkeustapauksissa.

Loppukäsittelyä koskevat edellytykset (art. 11)

Muutamia nostoja edellytyksistä:

- jätteestä ei voida **huolehtia teknisesti toteuttamiskelpoisella ja taloudellisesti kannattavalla tavalla** maassa, jossa se on syntynyt (eikä pystytä hyödyntämään)
- suunniteltu siirto tai loppukäsittely on **jätehierarkian sekä läheisyys- ja omavaraisuusperiaatteiden mukainen**, kuten direktiivissä 2008/98/EY säädetään, ja vastaava jäte **hoidetaan ympäristön kannalta hyväksyttävällä tavalla** 59 artiklan mukaisesti
 - > näiden edellytysten eli artikla 11 ja 1. a) i-iii-kohtien täyttyminen **ilmoittajan vastuulla** todentaa.
- Tiedossa ei ole, että ilmoituksen tekijä tai jätteen vastaanottaja olisi todettu syyllistyneen laittoman siirron suorittamiseen tai muuhun ympäristönsuojeluun tai ihmisten terveyden suojeluun liittyvään laittomaan toimintaan ilmoituksen tekemistä edeltäneiden viiden vuoden aikana.
- Ei ole 15 ja 16 artiklan toistuvaa laiminlyöntiä edellisissä ilmoituksissa viimeisen viiden aikana.
- Jos laitos kuuluu direktiivin 2010/75/EU soveltamisalaan, laitoksessa on sovellettava mainitun direktiivin 3 artiklan 10 alakohdassa määriteltyä parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa laitoksen luvan mukaisesti.

Poikkeus, jos jätettä tuotetaan lähtömaassa pieniä määriä vuodessa eikä loppukäsittelylaitoksen rakentaminen ole taloudellisesti kannattavaa (ei huomioida kahta ensimmäistä kohtaa).

Tilanne Suomessa

- Jätelain 109 § ja 110 § tulee muutoksia, ei päällekkäistä sääntelyä
- **Vienneissä** ilmoittajan vastuulla osoittaa:
 - Jätettä ei ylipäättäen **ole mahdollista hyödyntää** teknisesti toteuttamiskelpoisella tai taloudellisesti kannattavalla tavalla.
 - Kyseisen jätteen loppukäsittely ei ole Suomessa teknisesti mahdollista **eikä** taloudellisesti kannattavaa.
 - > Jos jätteen loppukäsittely ei teknisesti mahdollista Suomessa, ei tarvetta toimittaa tietoa taloudellisesta kannattavuudesta.
 - > Jos jätteen loppukäsittely on teknisesti Suomessa mahdollista, tulee toimittaa kustannusvertailu missä verrataan kustannuksia Suomessa vrt. toisessa EU-maassa.
- Jätteen tuonnissa loppukäsiteltäväksi Suomeen erityisesti lähtömaan viranomaisen arvioitava, että jätteen loppukäsittely ei lähtömaassa teknisesti mahdollista eikä taloudellisesti kannattavaa.

Huomioita

- Suunniteltu siirto tai loppukäsittely on jätehierarkian sekä **läheisyys- ja omavaraisuusperiaatteiden** mukainen, kuten direktiivissä 2008/98/EY säädetään, ja vastaava jäte hoidetaan ympäristön kannalta hyväksyttävällä tavalla 59 artiklan mukaisesti

Omavaraisuus- ja läheisyysperiaatteen huomioiminen, jätedirektiivi artikla 16:

- *Läheisyys- ja omavaraisuusperiaatteet eivät tarkoita sitä, että kullakin jäsenvaltiolla olisi oltava kaiken tyyppisiä lopulliseen hyödyntämiseen tarkoitettuja laitoksia alueellaan.*
- *Verkoston avulla on oltava myös mahdollista loppukäsittellä jätteitä tai hyödyntää 1 kohdassa tarkoitettut jätteet jossakin **lähimmistä asianmukaisista laitoksista** sopivimpien menetelmien ja teknologioiden avulla siten, että varmistetaan korkeatasoinen ympäristön ja kansanterveyden suojelu.*
- Artikla 11 poikkeus jos jätettä tuotetaan lähtömaassa **pieni määrä** että uuden laitoksen perustaminen ei taloudellisesti kannattavaa > ilmoittajan ei tarvetta perustella artikla 11 1. a) i-iii kohtia.
- Myös D8, D9, D13, D14 ja D15 jatkossa väliaikaista käsittelyä (velvoite ilmoittaa myös väliaikaisen käsittelyn jälkeinen varsinainen käsittely ja ilmoittaa varsinaisen käsittelyn päättymisestä).

Artikla 12, jätteen siirto hyödynnettäväksi unionin sisällä

- Ei juuri muutoksia voimassa olevaan asetukseen.
- Vastaanotto- ja lähtömaan viranomaiset **voivat** esittää vastalauseita, mm.:

Kyseistä jätettä ei käsitellä lähtö- tai vastaanottomaiden direktiivin 2008/98/EY 28 artiklan mukaisesti laatimien **jätehuoltosuunnitelmien** tai 29 artiklan mukaisesti laatimien jätteen syntymisen ehkäisemistä koskevien ohjelmien mukaisesti;

Siirto tai jätteen hyödyntäminen ei olisi lähtömaan jätteen hyödyntämiseen sekä asianomaisen jätteen **hyödyntämisen tuloksena syntyvän jäännösjätteen** hyödyntämiseen tai loppukäsittelyyn liittyvän kansallisen lainsäädännön mukainen,

Tulevien jätteen siirtojen rajoittaminen on tarpeen jäsenvaltion jätehuoltoverkoston suojelemiseksi, jos saatavilla olevien tietojen perusteella odotetaan, että tällaiset siirrot johtaisivat kotimaassa **syntyneestä jätteestä loppukäsittelyyn tai sen käsittelyyn tavalla, joka ei ole yhdenmukainen sen jätehuoltosuunnitelmien kanssa.**

Asianomaisille toimivaltaisilla viranomaisilla ei ole tietoa siitä, että ilmoituksen tekijän tai vastaanottajan on todettu syyllistyneen laittoman siirron suorittamiseen tai muuhun ympäristönsuojeluun tai ihmisten terveyden suojeluun liittyvään laittomaan toimintaan ilmoituksen tekemistä edeltäneiden viiden vuoden aikana.

Kiitos mielenkiinnosta!

Lisätietoja:

<https://ymparisto.fi/fi/luvat-ja-velvoitteet/jatteiden-kansainvaliset-siirrot>
ja
wasteshipments@syke.fi

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute